

Runesten - vikingetidens "SMS'er" i sten

Læs mere om
runestenene på
www.tidsrejsen.dk

To unikke runesten fortæller historie

Velkommen til Øster Bjerregrav Kirke med dens to flotte runesten fra vikingetiden. De omkring 200 bevarede danske runesten fortæller alle små historier fra en svunden tid indhugget i sten.

Oprindeligt stod runestenene sikkert andetsteds, men blev som de fleste af de ca. 200 kendte runesten fra Danmark, bragt til kirken i forbindelse med den kristne tro. Herved kunne stenen fortsætte sit budskab og sikre evigt liv for de i runeteksten nævnte personer.

De to runesten, som ud fra runeskriften dateres til yngre vikingetid mellem år 970 og 1020, omtales for første gang i 1868, hvor de lå som tærskelsten i gulvet under kirkens flotte granitportal i våbenhuset og sidenhen opgravet. Måske blev runestenene oprindeligt rejst som mindsten ved en af egnens mange gravhøje, eller stod måske til evigt minde langs vikingetidens veje eller broer over en af områdets mange vandløb - og så sidenhen "overlevet" ved at blive flyttet til kirken.

Den 2,7 m høje Øster Bjerregrav 1 sten lå oven på den mindre Øster Bjerregrav 2 sten og runeteksten er delvist afslidt af kirkegængeres færdsel gennem århundreder. Noget af teksten mangler også, da stenens top er afhugget for at tilpasse den som tærskelsten i kirken og måske indgik stenene allerede i en tidligere, men ukendt træbygget kirke på stedet. Runestenene har et interessant fællestræk, idet begge har kvinder (Tove og Gyda) som "afsender" til fortællingen om deres afdøde magtfulde, fastboende mænd - såkaldte "Thegner". Måske faldt de i et slag og sidenhen hjembragt til begravelse i en høj eller blot mindet på de flotte runesten. af henholdsvis "Tvegge Hen" og "Thord", som "ristede" / indhuggede runeteksten.

Runeteksten på Øster Bjerregrav 1 sten:

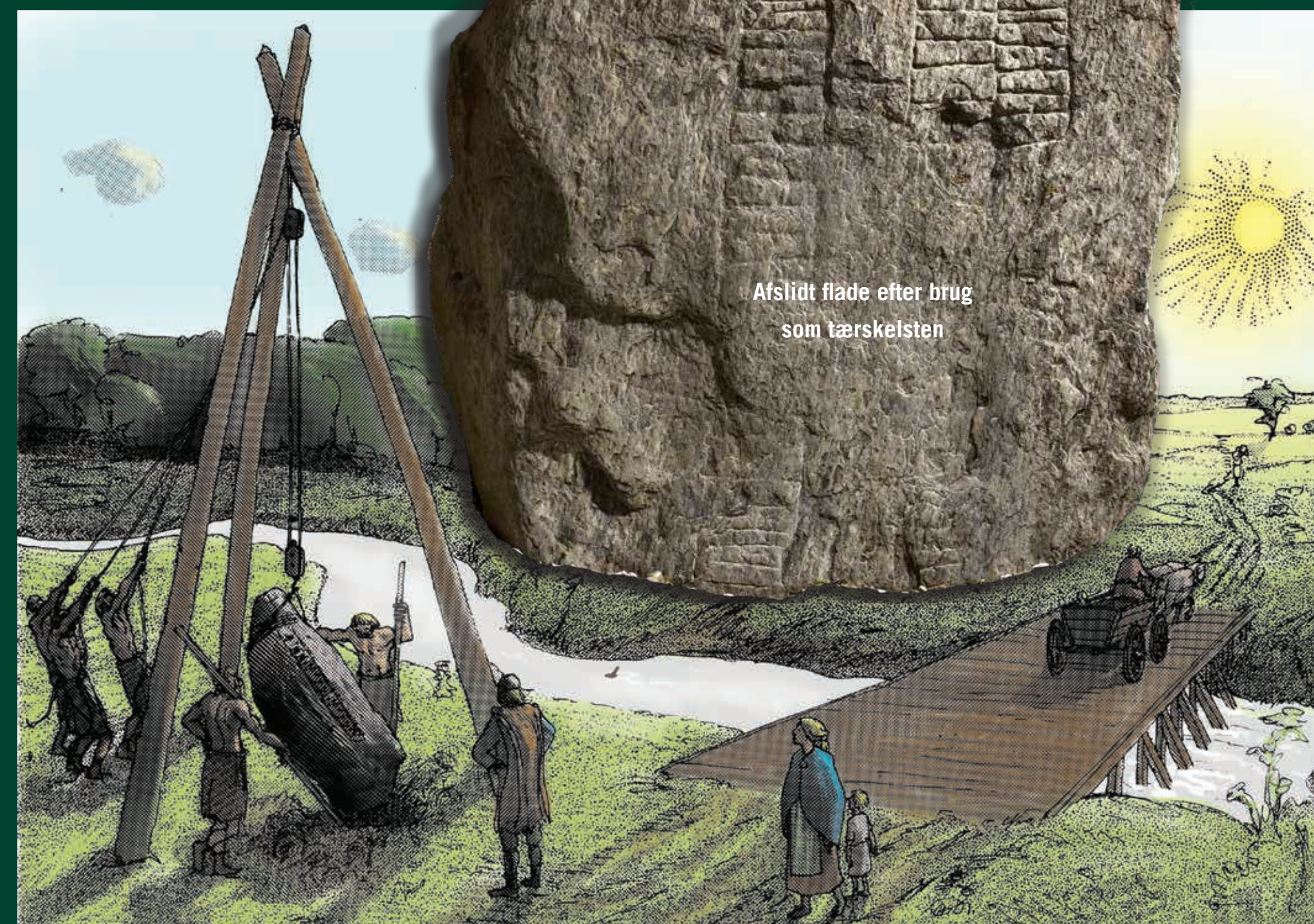
Tōfa rē[sp]i stēn þenni øftiR Tōm[a], ver sifinn, gōða]n þegn. SāR ... Tveggia Hēn.

Tove rejste denne sten efter Tomme(?), sin mand [en god] thegn. Han ... Tvegge Hēn.

Tove had this stone raised in memory of Tomme, her husband, a very good "Thegn". He ... Tvegge Hēn.

Det vides ikke, hvor de to runesten oprindeligt stod, før de blev flyttet til kirken - men måske ved et nærliggende overgangssted.

Tegning: Henrik Vester Jørgensen

Øster Bjerregrav 2

Sten med optegnede runer

Runetekst, Øster Bjerregrav 2 sten:

Gyða : rēspi : stēn : þannsi : øftiR : Þórbiörn, : bónda : sinn, : miqk : gōðan : þegn.: En : Þórðr : rést : rúnaR : þessi

Gyda rejste denne sten efter Thorbjørn, sin husbond, en meget god thegn. Og Thord ristede disse runer

Gyda had this stone raised in memory of Thorbjørn, her husband, a very good "Thegn". And Thord carved these runes.

Runeteksten på stenen, opsat i våbenhuset, er intakt. Teksten i fem bånd, som er yderst velbevaret og tydelig skrevet, er i såkaldt "bustrofedon-orden", som læses skiftende nede- og oppefra. De enkelte ord i runetekstens runeband adskilles tydeligt med dobbeltprikker (:)

NUTIDENS LATINSKE ALFABET	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Æ	Ø	Å
JERNALDER																													
Ældre futhark ca. 200-650 e. Kr.	ᚠ	ᚢ		ᚿ	ᚔ	ᚥ	ᚨ	ᚱ	ᚩ	ᚰ	ᚷ	ᚫ	ᚭ	ᚴ	ᚾ	᚞		ᚱ	ᚳ	ᚲ	ᚵ	ᚶ	ᚷ	ᚸ	ᚹ				
JERNALDER / VIKINGETID																													
Yngre futhark ca. 650-1050 e. Kr.	ᚠ	ᚢ		ᚠ	ᚩ	ᚥ	ᚦ	ᚨ	ᚱ	ᚩ	ᚰ	ᚫ	ᚭ	ᚴ	ᚾ	᚞		ᚱ	ᚳ	ᚲ	ᚵ	ᚶ	ᚷ	ᚸ	ᚹ				
MIDDELALDER																													
Runer ca. 1050-1400 e. Kr.	ᚠ	ᚢ	ᚦ	ᚠ	ᚩ	ᚥ	ᚦ	ᚨ	ᚱ	ᚩ	ᚰ	ᚫ	ᚭ	ᚴ	ᚾ	᚞		ᚱ	ᚳ	ᚲ	ᚵ	ᚶ	ᚷ	ᚸ	ᚹ				

Runefabetet gennem tiden opsat efter nutidens latinske alfabet (Tegning ud fra oplæg fra Moesgård Museum)

WWW.NATUR.RANDERS.DK - HER KAN DU SE MERE OM DE MANGE NATUROMRÅDER, STIER OG SEVÆRDIGHEDER I KOMMUNEN

Randers Kommune

Tlf. 89 15 15 15

www.randers.dk

Tekst, redaktion og layout: KulturKonsulenten © 2022, Tlf. 28 40 75 08
Foto: KulturKonsulenten © Runesten: Roberto Fortuna, Nationalmuseet. ©
Fred.nr. 1912 : 54, 55.